

"TÄYDELLISTÄ
JOULU-
KARKKIA"
SIMONA
AHRNSTEDT

KRINOLIINI-
JOULU

AMANDA HELLBERG

TAMMI

KRINOLIINI-
JOULU
AMANDA HELLBERG

SUOMENTANUT NINA MÄKI-KIHNIÄ

TAMMI
HELSINKI

Lainauksen William Shakespearen näytelmästä *Hamlet*
on suomentanut Paavo Cajander (SKS, 1879).

Ruotsinkielinen alkuteos *Jul i krinolin* ilmestyi 2020.
© 2020. Amanda Hellberg by Agreement with Enberg Agency

Suomenkielinen laitos © Nina Mäki-Kihniä ja Tammi 2022
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

ISBN 978-952-04-4359-7
Painettu EU:ssa

*Te raastatte sieluani.
Minä tunnen tuskaa ja tunnen toivoa.*

JANE AUSTEN, *VIISASTELEVA SYDÄN*
(Suom. Kristiina Kivivuori)

1

Ensilumi tuli perjantai-iltana marraskuun kolmantena päivänä. Nopeasti se verhosi valkealla hunnullaan katonharjat ja vossikoiden mustat kuomut. Pian koko Ulltunan kaupunki lepäsi nimensä mukaisesti villavan peitteen alla. Vuoden 1870 talvesta tulisi hyytävän kylmä ja lumi viipyisi maassa aina huhtikuulle asti, mutta sitä hän Lovisa Lind ei voinut tietää vielä tämän iltapäivän sinisessä hämyssä, kun hän pysähtyi mukulakivikadulle, laski kermatonkat maahan ja kohotti katseensa pilviin tervehtien ensimmäisiä hiutaleita, jotka hitaasti kieppuen laskeutuivat hänen otsalleen.

Hän työnsi huivia päälaelleen ja hymyili kaihoisasti, kun yksi suurista hiutaleista leijaili nenänpäähän.

”Katsohan, Kajsa”, hän kuiskasi itsekseen. ”Sataa lunta.”

Lovisan pikkusisko Kajsa oli rakastanut lunta. Yhdessä he olivat ihmetelleet lapsuudenkotinsa pienen torpan ikkuna-ruuduissa kukkivia jääruusuja. Yhdessä he olivat ruokkineet leivänmuruilla nälkäisiä pikkulintuja. Yhdessä he olivat luistelleet jäätyneellä purolla metsässä, joka oli kuuran jäljiltä kuin satumaailma. Vain Kajsa oli luottanut siihen, että huonojalkainen Lovisa ylipäänsä pystyi luistelemaan, ja kuinka he luistelivatkaan! Yhdessä he olivat riemuinneet, kun nuoskalumi tarjosi tilaisuuden lumipallosotaan, sillä heidän elämässään ei ollutkaan paljon muuta ilon aihetta.

Niin, he olivat olleet erottamaton pari ja olivat tavallaan vieläkin, vaikka Kajsa oli kuollut jo viisi vuotta sitten.

Kivenheiton päässä kadunvarrella kulkunen helkähti ja kaupan ovi sulkeutui. Joku muksautti Lovisan olkapäätä.

”Katsokaa eteenne, hyvä ihminen”, joku murahti.

”Katsokaa itse, minä seisoin tässä ensin”, Lovisa sähähti. ”Hyvä ihminen!”

Mikä häneen iski? Olihan hän kieltämättä väsynyt, nälkäinen ja ennen kaikkea mieli maassa, mutta ei hän silti tavannut puhutella näin ärhäkästi herrasmiehiä, varsinkaan vieraita. Mies jäi katsomaan häntä tutkivasti kuin ei olisi koskaan ennen naista nähnytäkään. Taisi olla sitä säätyä, joka ei ollut tottunut kuulemaan poikkipuolista sanaa. Lovisa ryhdistäytyi saadakseen vähän vinon selkärankansa suuremmaksi ja kyräili miestä alta kulmain.

Mikään komistus mies ei ollut, mutta tiettyä aistikkuautta hänen salskeassa olemuksessaan ehdottomasti oli. Mikäli tuolaista ärtyisää, töykeää kaksilahkeista nyt saattoi sanoa aistikkaaksi. Miehen tuuheissa, lyijynharmaissa hiuksissa oli siellä täällä hopearaitoja, paksussa talvipalittoossa karvakaulus, ja huomattessaan Lovisan tutkivan katseen hän otti hatun päästään yhdellä sujuvalla liikkeellä, joka oli paitsi kohtelias myös selvästi verissä. Niin Lovisa sen ainakin tulkitsi. Mies liikahti kumartaakseen, mutta ele näytti väkinäiseltä tai tottumattomalta. Kenties siihen olisi ollut suotavaa vastata niaamalla, mutta Lovisa ei tehnyt niin. Sen sijaan hän hymyili nyrpeästi ja yllättyi, kun mies punastui.

”Hyvästi sitten”, vieras sanoi. Syvä ja karhea ääni oli muuttunut hieman pehmeämmäksi. Kuka oli tuo hyvin pukeutunut mutta merkillisen kolhosti käyttäytyvä mies? Lovisa oli vuorevarma, etteivät he olleet koskaan tavanneet, mutta jostain syystä toisen juro olemus sai hänen sisimpänsä kuohahtamaan. Tunne oli kiusallinen. Luultavasti ärtymystä.

”Hyvästi. Ja hän katsoo nyt sitten jatkossa vähäsen eteensä”, Lovisa vastasi.

”Kuten myös”, mies sanoi ja rypisti otsaansa.

”Minun nimeni on Lovisa Lind.” Sinä senkin ukonjulli, Lovisan teki mieli lisätä.

”Jaaha, hauska tutustua. Valdemar von Drever”, mies sanoi hiljaa aivan kuin ei olisi halunnut ohikulkijoiden kuulevan nimeään. Sitten hän kiersi Lovisan ja laittoi jalkaa toisen eteen kadoten pian näkyvistä. Lovisa jäi hetkeksi seisomaan ja kummastelemaan äskeitä kohtaamista. Sitten hän nosti tonkat mukulakivikadulta ja jatkoi matkaansa. Samalla hetkellä kirkonkello löi kuusi.

”Siellähän sinä olet, pulmuseni. Saitkin näköjään kaksi tonkalista kermaa vaniljakolaa varten.”

Rouva Brask tuli herkkuja notkuvan tiskin takaa auttamaan makeispuotinsa ainutta palkollista. Jo ovelta Lovisa sukelsi inkivääriin, kanelin ja mausteneilikoiden tuoksuun. Rouva Brask oli ilmeisesti ehtinyt alustaa uuden piparkakkutaikinan.

Kun Lovisa haistoi lämpimän, turvallisen tuoksun, hänen ajatuksensa lennähtivät ajassa neljä vuotta taaksepäin talveen, jolloin hän oli ensimmäisen kerran kävellyt makeispuotiin puutteenalaisena ja pikemminkin haamuna kuin elävänä ihmisenä. Hän oli äärettömän kiitollinen kaikesta sen jälkeen tapahtuneesta; hän oli saanut pestin hienosta pikku putiikista ja oppinut yhtä sun toista. Tapansa mukaan rouva Brask näytti itsensä ihanalta konvehdilta kretliinin värisessä, pistaasinvihreillä samettinauhoilla koristetussa leningissään, jota suojaavan tahrattoman valkean esiliinan pitsiröyhelöt olivat kuin hienointa pikeeriä. Lyhyenlanta nainen otti ison tilan silkalla energiallaan ja tarmollaan. Lovisa katsoi ympärilleen makeispuodissa, ihanaassa kuningatarkunnassa, josta hänen pitäisi lähteä pian iäksi pois. Hän huokaisi salaa.

Rouva Braskin selustassa hyllyjä hallitsivat lukuisat ja monenmuotoiset kiiltäväksi puleeratut lasipurkit. Öljylamppujen

lempeä hohde heijastui purkeista korostaen niiden sisältöä – makeisia sateenkaaren koko kirjon edestä – ja purkkirivin riemunkirjavyys sai ihmismielen ihastuksesta pökerryksiin. Oli nekkuja, kolaa ja viittä erilaista nougat-lajia – ranskalaista, turkkilaista ja saksalaista sekä suklaista ja ekstrapehmeää. Ekstrapehmeä nougat oli erikoisuus, jonka rouva Brask oli kehittänyt ennen kaikkea äitimuurinsa tarpeita ajatellen. Vanha leskirouva Brask – joka istui päivätorjuilla lieden ääressä tilkkutäkki polviensa päällä silloin, kun ei hämmentänyt tyttärensä lukuisia keitoksia, hypistellyt ilmeisesti virsikirjaa sisältävää pientä mustaa kangaslaukkuaan tai motkottanut hellästi kissalle – oli nimittäin pahaksi onnekseen aivan hampaaton. Maanmainio ekstrapehmeä nougat oli muidenkin samassa kinkkisessä tilanteessa olevien ulltunalaisten lempituote, joten siitä oli tullut makeiskaupan myyntivaltti.

Rouva Braskin herkkuluomuksista Lovisan suosikkeja olivat vaatimattomat makeistruutut, joissa oli täydellinen sekoitus makeaa ja hapanta. Rispaantuneet ja epäonnistuneet ”rumilukset” pakattiin koreisiin paperipusseihin mutta myytiin reilulla alennuksella puodin nurkassa olevasta laatikosta kaupungin lasten suureksi riemuksi. Putiikki ei ikinä ehtinyt olla auki viittä minuuttia kauempaa, kun liuta lapsia jo seisoi nenät kiinni ylenpalttisesti koristellun pienen näyteikkunan lasissa vesi kielellä ja silmät lautasen kokoisina. Hurmioituneista lapsista muistui Lovisalle aina mieleen hän itse ja pikkusisko Kajsa onnellisempaan aikaan, joka ei milloinkaan palaisi.

Pian tämäkin aika olisi mennyt. Pian Lovisa jättäisi taakseen Ulltunan, makeispuodin ja Ruotsin. Murheistaan huolimatta hän iloitsi seuraajakseen nimitettävän puolesta. Hänen oli vaikea kuvitella parempaa ensityötä nuorelle naiselle. Etenkin sellaiselle, joka oli yhtä haavoittunut, riutunut ja lohduton kuin hänkin oli ollut kauheiden nälkävuosien jälkeen, ei vielä kovinkaan kauan sitten. Hänen täytyisi kuitenkin lähteä, ennen kuin menneisyyden pitkät varjot tavoittaisivat hänet. Mikään

ei pyörtäisi hänen päätään, vaikka hän olikin viihtynyt tässä kaupungissa, missä kukaan ei tiennyt hänen koettelemuksistaan. Ja niin sai ollakin. Tunne oman kohtalon täydellisestä hallinnasta sai Lovisan tuntemaan olonsa yhtä aikaa vahvaksi ja haavoittuvaksi. Ja sanoin kuvaamattoman yksinäiseksi. Mutta näin asioiden pitikin mennä, sillä tilanne oli toisaalta hänen omaa syytään, toisaalta hänelle kuuluva taakka. Kaikesta huolimatta hän oli vilpittömästi viihtynyt Ulltunassa ja saanut ystäviä, aitoja ystäviä. Elämä täällä ei siis ollut ollut pelkkää kylmää, epärehellistä peliä.

Lovisa pudisti ärtyneenä päätään aivan kuin voisi ravistella huolestuneisuuden tunteen pois harteiltaan.

”Mitä?” Rouva Brask näytti tyrmistyneeltä. ”Miksi pudistat päätäsi, Lovisa, eikö kermaa ollutkaan?”

”Oli toki, aivan färskää”, Lovisa sanoi, laski tonkat käsistään ja alkoi hieroa eloa kylmiin käsiinsä. ”Minulla on hyvät välit maitomiehen kanssa, rouva tietää sen. Mutta törmäsin tuossa kadulla yhteen miehenköntykseen...”

Lovisa jätti lauseen kesken.

”Hyvässä väleissäpä hyvinkin. Tiedän, että livautat maitomiehelle minttusuukkoja”, rouva Brask hymähti kiusoitellen. ”Ne ovat hänen lempimakeisiaan, ja tunsin hänet jo silloin kun sinä vielä kirmasit polvihameisillasi. Taitavasti tehty, Lovisa, naisen viekkautta ja sitä rataa. Joskus pakko sanelee keinot. Tästä putiikista ei saa loppua tuore kerma kesken, mitä ihmisetkin ajattelisivat? Tulehan nyt tänne, enkeli, tule lämmittelemään. Ja suu auki ja silmät kiinni!”

Lovisa totteli mielellään, ja rouva Brask sujautti hänen huuliensa väliin pienen pyöreän karamellin. Suuhun levisi miellyttävä maku, virkistävä kuin auringonkypsyttämistä marjoista puristettu kirkkaanpunainen mehu. Kun makeisen hento kuori rapsahti rikki, Lovisa tunsi sen alle kätketyn ihanan pehmeän täytteen. Hän avasi silmänsä ja kohtasi rouva Braskin sirkeän katseen.

”No, mitä tykkäät?”

”Taivaallista. Kuinka rouva Brask onkin saanut näin pehmeään sisukseen näin kovan kuoren? Melkein taikuutta”, Lovisa sanoi.

Lovisan työnantaja kohautti harteitaan vähättelevään sävyyn, ikään kuin se olisi sattumaa tai onnenkauppaa, mutta Lovisa tiesi, kuinka haastavaa oli valmistaa karamellimassasta kova-kuorinen mutta ytimestään pehmeä, täydellinen pieni pallo. Etenkin nyt, kun sää oli muuttunut ja kylmeni vietävästi. Rouva Brask ei ollut sen vähempää kuin mestari omassa killassaan.

”Kai lähetetään paketillinen mansikkakuulia rouva Erikssonille Grännään?” Lovisa kysyi ja iski silmää. ”Se lisäisi pököä pesään.”

Amalia Eriksson oli rouva Braskin varteenotettavin haastaja ja vanhin ystävätär, ja toverillinen kilpailu oli käynnistynyt jo liki kaksikymmentä vuotta sitten, kun leskirouva Eriksson oli luonut kuuluisan punavalkoraidallisen makeistangon ja ”tumpit”, joiksi hän sanoi tangosta pätkittyjä paloja. Varsin nopeasti Amalia oli nokkeluudella, uutteruudella ja liikevaistolla kasvattanut vaatimattomasta ristiäis-, hää- ja hautajaiskonfektien pikkupajastaan koko makeis-Ruotsin mittapuussa ennennuulumattoman menestystarinan, joka takasi kelpo elannon niin hänelle kuin hänen tyttärelleenkin.

Rouva Brask vieraili rouva Erikssonin luona Grännassa keran vuodessa ja toi aina kosolti uusia ideoita vihreässä muistikirjassaan – ja mausteeksi rahtusen kateuttakin. Sekä tietenkin laatikoittain polkkapossuja, sillä rouva Braskin makeiskaupalla oli ilo toimia aitojen Grenna-polkkakaramellien jälleenmyyjänä.

”Ei sentään”, rouva Brask sanoi. ”Amalia vain nauraisi, sillä vaikka nämä viheliäiset pikkupallo maistuisivat paratiisin hedelmiltä, ne eivät ole kestäviä. Ne sulavat ja takertuvat toisiinsa kiinni ennen kuin päivä kääntyy iltaan. Se johtuu sokerikiteistä, en vain ymmärrä tarkkaa syytä. Mutta eikö maku olekin oivallinen?”

”Mmm, ihana”, Lovisa sanoi ja ojensi kätensä saadakseen lisää.

”Mukavaa nähdä, että syöt ja pulskistut”, rouva Brask sanoi pää kallellaan. ”Muistatkos, miten hento pieni varpunen olit, kun sain sinut tänne luokseni. Kukaan ei uskonut, että olet aikuinen, niin riutuneelta näytit, tyttöraasu... vaan katsohan sinua nyt, miten terve ja topakka kaunotar sinusta on tullut”, hän jatkoi ja nyökkäsi hyväksyvästi Lovisan pyöristyneille muodoille. ”Otan kernaasti osan siitä kunniasta, että sinusta on tullut noin vahva. Ja tietenkin siitä, että puodissa lahjakkuutesi on puhjennut kukkaan.”

Rouva Brask hymyili ovelasti ja kakaisi kurkkuaan.

”Joko hoksasit, mikä on kuulien salainen ainesosa?” hän kysyi. Lovisa pudisti päätään.

”Hedelmäsiirappia, tai ehkä pulveria? Tai jotain uutta ekstraktia apteekkarilta?” hän arvuutteli.

”Ekstraktia?” Rouva Brask näytti siltä kuin olisi saanut korvattillikan. ”Pulveria? Hyi olkoon, sellaista roskaa en ikinä antaisi asiakkaiden suuhun. Ties mitä sotkua ne ovat! Apteekkarin trottarit ovat hyviä paikassaan, mutta rajansa kaikella.”

Lovisa tiesi sen, mutta ajatteli rouva Braskin tehneen kokeiluja.

”Juttu on niin”, rouva Brask jatkoi, ”että vainusin hyvän tuotteen siinä mansikkahyytelössä, jonka sinä valmistit kesällä. Ja nappiin meni, kuinkas muutenkaan. Se on parahultaisen väkevää, Lovisa, mansikkaisempaa kuin mansikat tuoreeltaan. Ja se on sinun ansiotasi. En tosiaan tiedä... kuinka pärjään ilman sinua.”

Rouva Brask näytti apealta.

”Auttaisiko, jos kuulat kääräsi vahapaperiin?” Lovisa kysyi rouvan katsetta vältellen. ”Tai jos niistä tekisi omanlaisensa mansikkakolan, mitä rouva Brask siitä sanoo?”

Lovisa huomasi lavertelevansa.

”Älä yritä vaihtaa puheenaihetta”, jo iällä oleva nainen sanoi. ”En halua, että matkustat Amerikkaan etsimään onneasi, ja

tiedät sen. Mitä sinä siellä teet? Minun luonani sinulla on työtä ja paikka ruokapöydässä. Ja jopa sydämessäni.”

Rouva Brask otti leningin hihankäänteiden alta pitsireunaisen nenäliinan ja taputteli silmäkulmiaan. Lovisa laski katseensa.

”Minä lähden”, hän sanoi vaimeasti. ”Pikkuserkultani tuli kirje, saan alkuun asua heidän luonaan. Olen varannut matkan perjantaille ennen loppiaista, ensimmäinen laivaetappi on Göteborgista Hulliin, sitten junalla Liverpooliin ja sieltä valtamerihöyryllä New Yorkiin. Käsiraha on jo maksettu. Kaksikymmentä riikintaaleria.”

Rouva Brask istahti jakkaralle.

”Jo muutaman viikon päästä... Ei, en tykkää siitä”, puodin emäntä sanoi itselleen epätyypillisen hennolla äänellä. ”En tykkää siitä yhtään, Lovisa. Höyrylaiva ja New York ja... ja... luotat ihmisiin, joita et tunne ja joita et ole koskaan edes tavannut. Mitä koko lysti maksaa, jos sopii kysyä?”

”Sataviisikymmentä riikintaaleria”, Lovisa sanoi vaivaantuneena. Häntäkin pelottivat nimettömyys ja vieraat ihmiset uudessa maassa, mutta vaihtoehtoa ei ollut. Vain näin hän pääsisi eroon jatkuvasta surusta, jota menneisyys ja salaisuudet kantoivat mukanaan. Ehkä kipeä syyllisyydentuntokin hellittäisi aikanaan.

”Sataviisikymmentä riikintaaleria”, rouva Brask toisti hiljaa. Hänen rusoposkensa kalpenivat. ”Sehän on pieni omaisuus. Oletko aivan varma, että tiedät, mihin olet ryhtymässä?”

Lovisa nyökkäsi mutta tuijotteli onnettomana lattiaa. Hän ei pystynyt puhumaan ja henkeä salpasi. Sormet hapuilivat yksinkertaista medaljonkia, jota hän kantoi aina kaulallaan, ja sen sisällä oli pienen pieni kuva pienen pienestä tytöstä. Kajsja olisi halunnut Lovisan lähtevän matkalle vaikka vain seikkailun tähden. Hän oli hytkynyt innosta pelkästä ajatuksesta. Amerikassa oli viljavat pellot ja vehmaat metsät, kesät olivat ihanan pitkiä, talvet lyhyitä ja leutoja. Siellä tarvittiin vahvoja ja taitavia ihmisiä, siellä asui hyviä miehiä, jotka kelpuuttaisivat

itselleen ruotsalaisen rouvan, vaikka sitten lenkkajalan. Näin pikkuserkku oli vakuuttanut kirjeessään. Amerikka oli suuri maa, jonne Lovisa voisi kadota, ottaa toisen nimen ja ryhtyä uudeksi ihmiseksi, puhdistaa menneisyytensä. Amerikasta kukaan ei löytäisi häntä eikä vaatisi häntä tilille kauheuksista, joita tapahtui nälkävuosien aikana.

”Mutta mikä täällä käryää?” Lovisa kysyi yhtäkkiä ja nuuhki ilmaa.

Rouva Brask ponkaksi seisomaan kuin tykin suusta ja pyyhälsi makeispuodin perällä olevaan keittiöön.

”Taivahan vallat! Niistä piti tulla paahdettuja manteleita eikä poltettuja manteleita!”

2

Oli aika salvata putiikin ovet yöksi. Rouva Brask jäisi vielä muutamaksi tunniksi keittämään kolaa ja nekkuja tuoreesta kermasta, kun taas Lovisa viettäisi harvinaisen vapaillaan. Rouva Brask oli tarkka siitä, ettei töitä tehty liikaa, joskin Lovisan voimat olivat palautuneet pulavuosien koettelemusten jälkeen jo ajat sitten. Joulukuukin kolkutteli jo ovella, ja pian päivät olisivat iltaa myötä kiireisiä, kun juhlavalmistelut käynnistyisivät. Jokainen kotitalous Ulltunassa halusi suoda itselleen herkkuja rouva Braskin putiikista, ja nyt Lovisa piti kernaasti vähän vapaata. Hän käänsi avainta lukossa ja kiepautti ovilasin kyltistä näkyviin sen puolen, jossa luki SULJETTU. Lovisa oli juuri ennättänyt tarttua luutaan ja ryhtyä lakaisemaan lattiaa, kun ovelta kuului koputus.

Oven ulkopuolelle piirtyi sulkahtaneen naisen hahmo. Lovisa epäröi vain silmänräpäyksen, ennen kuin meni avaamaan lukon ja päästi mattimyöhäisen sisälle. Hän avasi oven ja niiasi. Kauniin naisen perässä putiikkiin leijaili muutama lumihietale. Hän ei ollut vakioasiakas, mutta Lovisalla oli hyvä kasvomuisti ja hän tiesi palvelleensa tätä naista joskus aiemminkin, nimi vain ei harmillisesti tullut mieleen. Nuori nainen hymyili kiitollisena ja yritti turhaan pöyhittää hattunsa sulkia, jotka nuokahtelivat sulaneiden hietaleiden painosta. Hänen vanavedessään tuli hintelä, hailakkasilmäinen nuori mies, joka ei ilmeisestikään olisi halunnut olla mukana.

”Hyvää iltaa, kuinka voin auttaa?”

”Hyvää iltaa ja kiitos, että avasitte vielä oven. Olen pahoillani, että tulemme vähän jälkivietteessä.”

Nuoren naisen hymy näytti kauniille kasvoille liimatulta, eikä ilme yltänyt ruskeisiin silmiin asti.

Rouva Brask palasi parahiksi keittiöstä Lovisan avuksi.

”No mutta hyvää iltaa, neiti Mottschalk, tämähän on kunnia, ja miten ihastuttava hattu! Miten voimme palvella?”

Rouva Brask hymyili nöyrintä hymyään ja niiasi niin syvään, ettei Lovisa uskonut vanhan rouvan pääsevän takaisin ylös ilman apua. Samassa rouva Brask huomasi tiskillä pakettikäärön. Ruskeaa paperia, siisti valkoinen nyöri. ”Herrajestas sentään, nyt on käynyt niin hullusti, että paroni unohti praliinit tänne”, hän huudahti. ”Kiiruhda, Lovisa, juokse hänen peräänsä, hän oli menossa junalle. Pitkä pomppa, turkiskaulus, et voi erehtyä hänestä!”

”Vai itse paroni?” kysyi rouva Mottschalk vaikeasti tulkittava ilme kasvoillaan. ”No, Fredrik, millaisia makeisia me valitsemme?”

Juro nuorimies näytti siltä, että olisi mieluummin mutustellut vaikka pieniä kiviä.

Paroni? Oliko paroni von Drever käynyt puodissa? Lovisa haki kappansa ja hartiahuivinsa ja juoksi sitten paketti sylissä niin lujaa kuin jalat kantoivat asematalon suuntaan. Kadunvarren kaasulyhdyt paloivat ja levittivät lämmintä hehkua lumisateen sakeutuessa. Raskas valkoinen peite oli asettunut maan peitoksi ja kaupunki näytti toisenlaiselta, kuin sisältäpäin valaistulta. Niin äänet kuin terävät linjatkin olivat pehmenneet, lika ja rumuus olivat toistaiseksi kätöksessä katseilta. Lovisalla ei kuitenkaan ollut aikaa ihmetellä talven taikoja. Hänen ajatuksissaan oli vain vapaaherra von Drever, mies johon hän oli juuri äskettäin törmännyt kadulla. Tähän päivään asti hän oli tiennyt miehen vain nimeltä, sillä tätä ei usein nähty kaupungilla. Von Dreverinä ympäröivien kulkupuheiden perusteella

Lovisa oli kuvitellut hänet luotaantyöntäväksi erakoksi, jolla on hämäreperäinen menneisyys. Mies, jonka hän oli tavannut, olikin tosiaan ollut jäyhä, ulkoiselta olemukseltaan karski ja tavoiltaan hienostumaton, mutta ristiriitaisesti hän oli myös ujostellut, mikä oli varsin tavatonta miehelle hänen säädysään. Hän oli vaikuttanut lähestulkoon vierastavan ihmisseuraa.

Lovisan lonkkaa kolotti, kun hän kääntyi mutkasta rautatieasemalle, ja kenkien ohuet pohjat lipsuivat liukkaina puuterilumella. Praliinien putoamisen pelossa hänen oli pakko hidastaa askellustaan, joka oli keinahtelevaa normaalissakin kulkuvauhdissa. Kaksi virnuilevaa nuorukaista avokärkyjen vieressä osoitteli häntä, mutta kerrankin hän ei kiinnittänyt isompaa huomiota sellaiseen, sillä nyt oli hoppu. Kuten monet kerrat ennenkin, Lovisa kirosi syntymässä saamaansa epämuodostumaa. Heiveröistä kumpurajalkaa, jota varhaislapsuudessa sairastettu tulehdus oli vielä kurittanut. Hän oli selviytynyt hengissä ja jopa toipunut entiselleen, mutta tauti oli kuitenkin jättänyt itsestään pysyvän muistutuksen, sillä jalka oli toista lyhyempi ja sinänsä toimivanakin kiertyi vähän sisäänpäin kävellessä, mistä saattoi aiheutua kipuja liiassa rasituksessa. Silti sielussa haavat tekivät kipeämpää kuin ruumiissa; Lovisaa oli tuijotettu, naurettu ja ilkuttu nilkuttavan, silmiinpistävän kävelytyylinsä takia niin kauan kuin hän muisti.

Pieni ruskea asematalo, jossa oli valkoiset nurkkalaudat, oli soma kuin piparkakkutalo ja vasta muutaman vuoden ikäinen. Kun rautatielinja yleiseen liikennöintiin oli rakennettu Ulltunan ohi jokunen vuosi sitten, Lovisa oli jännittyneenä haaveillut juna-ajelusta, mutta hänen taloudellinen tilanteensa ei sitten ollutkaan sallinut sitä.

Tämän illan matkaanlähtijät olivat sakenevaa lumisadetta pakoon päästäkseen pakkautuneet viihtyisään odotusaulaan, missä puukamiina napsui ja poksahdelti. Lovisa etsi katseellaan paroni von Dreveria, ja miehen nähdessään hänen sisintään alkoi kaiherata syystä, jota hän ei ymmärtänyt. Paroni ei ollut

vielä huomannut Lovisaa, vaan seiso i muista erillään katse painuksissa. Ruuhkasta ja hÄlinÄstä huolimatta hÄnen ympärillään oli tyhjÄÄ tilaa, aivan kuin kukaan ei olisi halunnut seistä hÄnen lähellään. Hattu oli ylvÄÄsti laineikkaiden hiusten suojana, ja hÄnen ilmeensä oli tuima.

Lovisa veti syvÄÄn henkeÄ. Nyt täytyi ryhdistÄytyÄ eikä aikailla; junahan tulisi pian. HÄnen siniruutuiselle hartiahuivilleen satanut lumi oli alkanut sulaa, ja hÄn asetteli sitä niin, etteivät norot kasteleet vapaaherran pakettia. Sitten hÄn asteli lähemmäs.

”Anteeksi, herra paroni?”

Odotusaulan puheensorina hiljeni kuin taikaiskusta, kun Lovisa puhutteli pitkÄän takkiin pukeutunutta miestä. Joku poika niiskutti, muuta ei kuulunut. Paroni von Drever nosti päätänsÄ ja kohtasi hÄnen katseensa. HÄnen silmänsÄ olivat kapeat ja tummanharmaat, ja ne välkähtivät, kun hÄn tunnisti Lovisan.

”Te! Haluatteko jotain?” Paronin ÄÄni oli vaimea, mutta huoneen jännittyneessä hiljaisuudessa joka sana kaikui luonnottoman voimakkaana. Lovisa vilkaisi ympärilleen ja huomasi, että kaikkien huomio oli hÄnessÄ. Paronikin huomasi sen ja viittasi asemalaiturin suuntaan.

”Keskustelkaamme kahden kesken ilman yleisöÄ”, hÄn sanoi happamasti ja käveli ovelle. HÄn piti sitä auki Lovisalle ja seurasi tätÄ tyhjälle laiturille, missÄ paloi vain yksi lamppu ja lyhyt, ulkoneva katos suoja i välttÄvästi lumisateelta.

”No?” paroni kysyi ja katsoi Lovisaa tutkivasti.

”HyvÄÄ iltaa. Te unohditte ostoksenne”, Lovisa sanoi ja ojensi paketoit i suklaat. ”Makeispuotiin.”

”Totisesti”, paroni sanoi ja otti paketin vastaan.

HÄn vaikutti hämmentyneeltÄ, aivan kuin hÄnellÄ ei olisi ostoksesta edes himmeÄÄ mielikuvaa. Sitten hÄn havahtui ja riisui toisen mustan nahkakÄsineensä. Paronilla oli vahvat kÄdet, jotka olivat selvÄstikin tottuneet raskaampiin askareihin.

Perin tavatonta aatelisherralle. Hän kaivoi takintaskustaan pari kolikkoa.

”Kiitos, neiti Lind”, paroni sanoi ja tarjosi lantteja hänelle.

Lovisa tunsi olonsa hölmöksi, kun hän kupersi kämmenensä rahoja varten, muttei saanut kieltäytyttyäkään. Hän oli aika ällikällä siitä, että paroni muisti hänen nimensä.

”Te palelette”, paroni totesi huomattessaan hänen punertavat sormenpänsä. ”Teidän pitäisi hankkia lapaset.”

Sitten hän tarttui Lovisan käteen ja piti siitä hetken kiinni. Lyhyen, säväyttävän hetken, ennen kuin Lovisa veti kätensä irti otteesta.

”Minulla on lapaset, mutta unohdin ne puotiin”, Lovisa sanoi hiljaa.

Hänen äänensä ei ollut niin vakaa kuin hän olisi toivonut. Paroni irrotti otteensa hänen sormistaan, ja yllättäen Lovisa oli kovin tietoinen koko kehostaan. Äkkiä hän näki itsensä kuin ulkopuolinen. Hän huomasi nukkavierun kappansa ja sen, kuinka se seuraili hänen reheviä muotojaan. Lovisa ei koskaan nyörittänyt itseään napakasti, koska se oli kaamean epämukavaa ja työn-teko kävi lähes mahdottomaksi. Ihmiset ajatelkoot mitä lystäävät, mutta hänen mielestään vartalo oli kuin työkalu, apuväline, jonka piti toimia, eikä mikään koriste-esine muiden ihasteltavaksi. Mutta kun tämä muukalainen nyt katseli alta kulmain hänen muotojaan, hän ei miltei tohtinut nostaa päätään, katsoa kasvoihin ja pakottaa katseet kohtaamaan. Sitä paitsi miehen silmissä väikkyi jokin vaikeasti tulkittava ilme. Kauhistus? Tarkkaavaisuus? Ärtymys? Se hävisi sekunnissa, kun hän alkoi järjestellä käsinettään ja pakettiaan, mutta Lovisan kasvoille ennätti kohota kuumeinen hehku. Hän seisoj ja antoi punastuksen aallon nousta ja laskea. Paroni vilkaisi häntä toistamiseen, kasvoiltaan vaikeaselkoinen ilme. Oliko se hymyntapainen?

”Omistatteko te siis makeispuodin?” paroni kysyi ja yskähti. Etäämpää kuului kumeeaa, rytmistä jyskytystä ja pillinvislaus; juna oli tulossa.

”Ei, ei”, Lovisa sanoi ja hihitti kysymyksen naurettavuudelle.
”Rouva Brask omistaa, minä olen siellä vain puotineitinä.”

”Ymmärrän. Aivan, ehkei liiketoiminnan pyörittäminen olisikaan yksinkertaista teidänlaisellenne.”

Jokin sammui Lovisan sisimmässä. *Teidänlaisellenne* – mitä mies sillä tarkoitti? Sellaiselle, joka on erilainen? Sellaiselle, jolla on vamma? Niin se varmasti oli. Paroni tarkoitti hänen ontumistaan. Lovisa kääntyi kannoillaan ja lähti pois sanaakaan sanomatta. Ensimmäisen kerran tämän kohtaamisen aikana hän muisti, miten selvästi hän erottui joukosta, ja sillä hetkellä hän olisi antanut mitä tahansa, että hänellä olisi ollut kaksi tervettä jalkaa ja hän olisi näyttänyt normaalilta ja kävellyt normaalisti, kuten muutkin.

Odotusaulan väki virtasi ulos odottamaan saapuvaa junaa, ja Lovisa luovi parhaansa mukaan tungoksessa. Muutama katkera kyynel kirveli hänen silmissään. Ne olivat avuttomuuden ja kiukun kyyneleitä, mutta sisälsivät muutakin, jotain synkempää. Miten hupsu hän olikaan. Mitä hän oikein oli kuvitellut? Että joku vapaaherran veroinen pitäisi häntä kiinnostavana keskustelukumppanina tai katseltavana? Ettei tämä kiinnittäisi huomiota siihen, että hän liikkui rumasti konkatien? Lovisa soimasi itseään typeristä toimistaan. Seistä nyt rupattelemassa miehen kanssa, kaiken kukkuraksi miehistä arveluttavimman, paronin von Dreverin kanssa, ja intoutua keimailemaan ja kuvittelemaan asioita. Mikä häneen oli iskenyt? Häpeä poltteli Lovisaa niin hehkuvan kuumana, ettei hän enää aistinut illan kylmyyttä.

PAUKKUPAKKASSISSA SÄKENÖIDEN ROIHUAVA ROMANSSI!

Karamellinkeittäjätar Lovisa Lind on päätöksensä tehnyt: hän aikoo Amerikkaan, pakoon salattua menneisyyttään. Enää on vain hoidettava konvehdit leskiparonin talvitanssiaisiin, mutta selittämätön vetovoima paronia kohtaan saa hänet epäröimään. Voisiko säätyä katsoa sormien läpi rakkauden tähden?

Konvehdintuoksuissa kartanossa harva asia kuitenkaan on sitä miltä näyttää, ja muillakin kuin Lovisalla on synkän salaperäinen historiansa...

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-4359-7